

Jalkapallopele konfliktitilanteena

- Mikä on konflikti?
- Mitä voimme (valmennuksellisesti) ymmärtää modernista jalkapallosta poliittisen filosofian avulla?

Juuso Kokkonen, filosofi YTM

Esitys Mahdollisen harjoittelun seuran seminaarissa 4.6.2026.

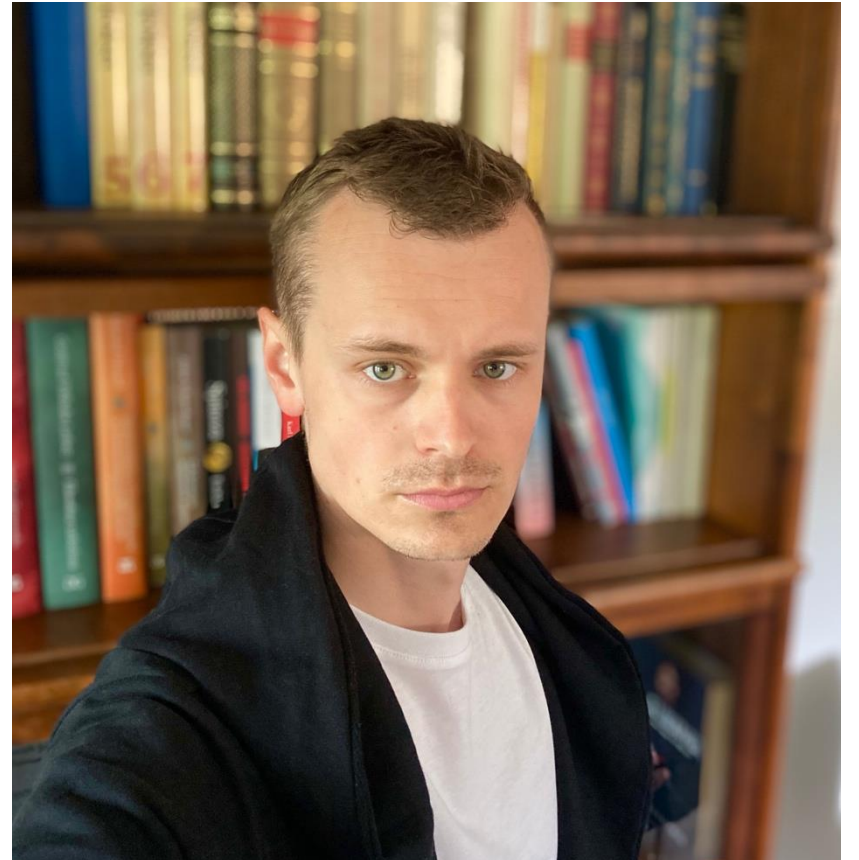
Esitys perustuu syksyllä 2025 julkaistuun filosofian pro graduuni:

Kamppailua kamppailun itsensä tähden – Argumentti modernin jalkapallon raastavasta poliittisesta luonteesta

Tausta

- Jalkapallovalmentajaksi 16-vuotiaana
- Jääkiekkotoimittajaksi 16-vuotiaana
- Liikunnanohjaaja AMK 2021
- YTM filosofiasta 2026
- Valmentaja, valmennuspäällikkö, puheenjohtaja Pajamäen Pallo-Veikot 2014–2020
- Valmentaja / seuratyöntekijä KeiKa, 2017–2020
- Valmentaja VJS 2020–2021, Käpylän Pallo 2022
- Paluu valmentajaksi syksyllä 2025..
- Toimittaja Jatkoaika, ELMO-lehti, Eliteprospects... julkaistuja tekstejä mm. Liikunta & Tiede, Valmentaja-lehti

Esityksen sisältö

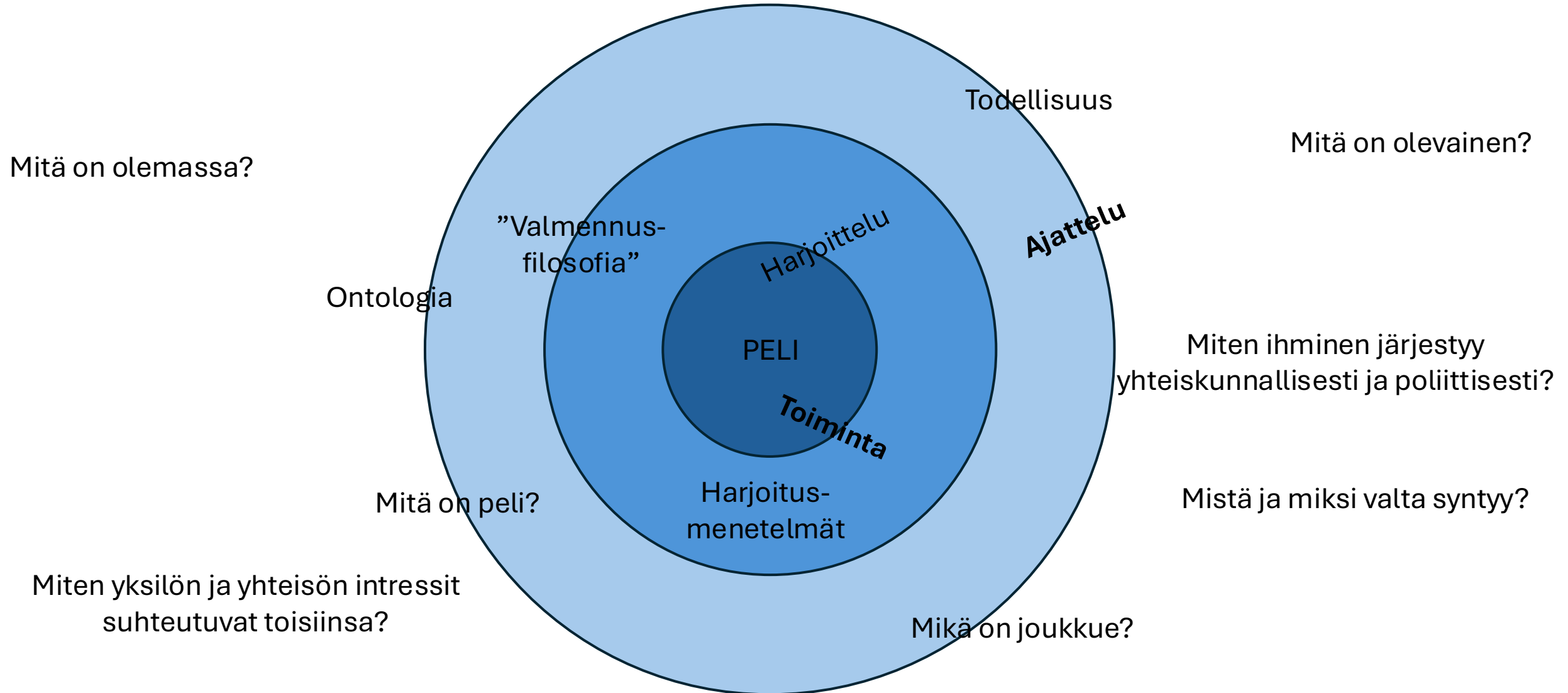
Johdatus aiheeseen

Jalkapallojoukkueen sosiaalinen ontologia
ja joukkue poliittisena yhteisönä

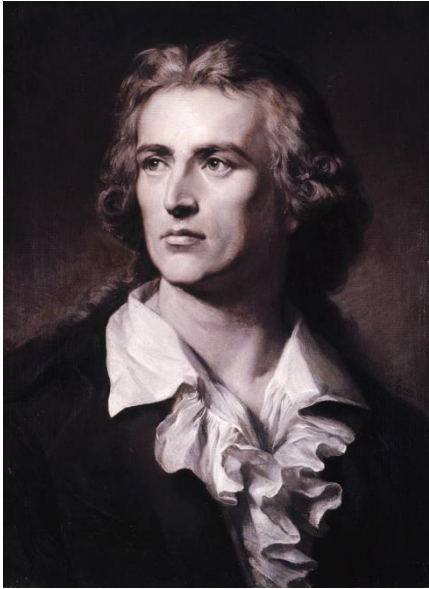
Ulkoisen uhkan (konflikti) ja joukkueen
sisäisen järjestyksen yhteys

Pääpointit ja käytännön implikaatiot

Missä liikumme? – Abstraktiotasot

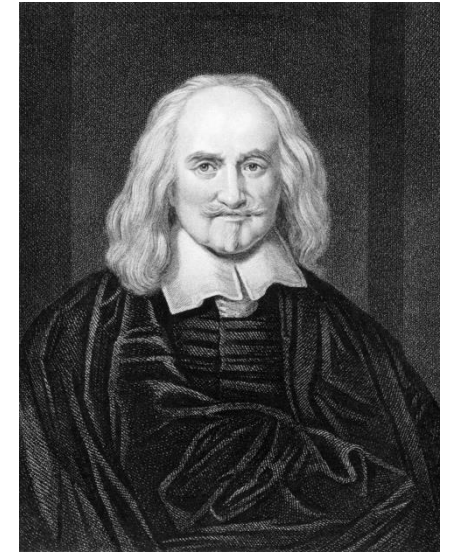
Leikkiä vai vakavaa?

Friedrich Schiller:

Leikkivietti (*Spieltrieb*).

Leikki vapaata ja vastustaa olemassaolon eksistentiaalista raatumista. Leikki on pelosta ja ahdistuksesta vapaata elämää.

Thomas Hobbes:

Ihminen itsekäs ja pyrkii itsesäilytykseen.

Ihmisen luonnontila on "*bellum omnium contra omnes*".

Yhteiskuntasopimus synnyttää yhteiskunnan.

PERINTEINEN ONTOLOGIA

PELI

"UUSI" ONTOLOGIA

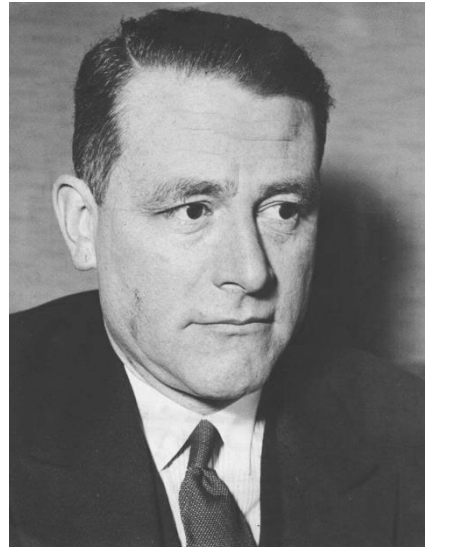

Johan Huizinga:

Leikki on: vapaata, autotelista, erillistä.

Leikkiaines on hävinnyt kulttuurista modernilla ajalla.

Tragedia: moderni urheilu kadonnut leikin piiristä -> haikailu.

Carl Schmitt:

Poliittinen edeltää valtiollista. Poliittinen = ystävä/vihollinen-jako.

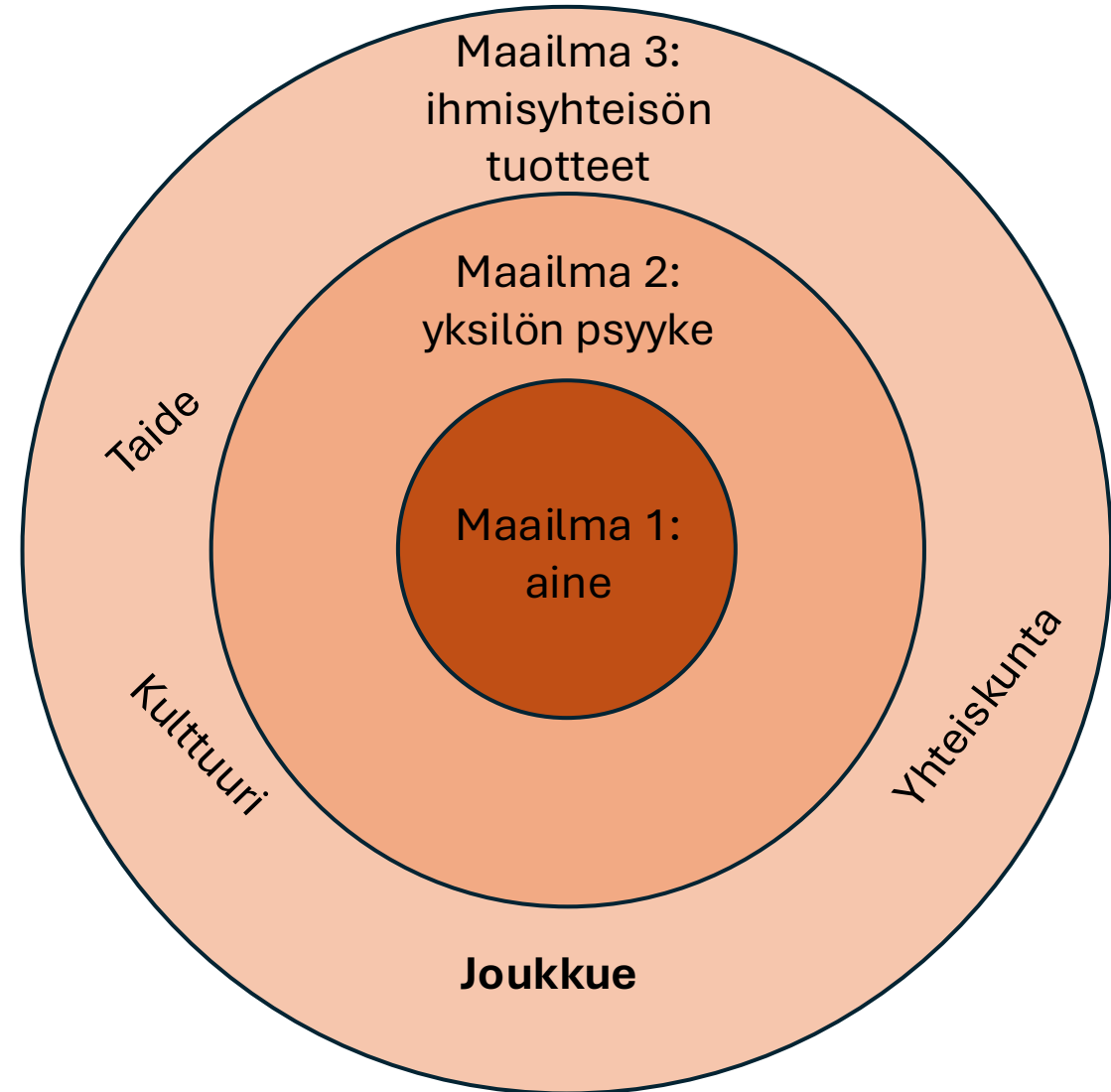
Poliittinen yhteisö määrittelee itsensä vihollisen vihollisena.

Konflikti (*Ernstfall*) on eksistentiaalinen kysymys.

Popperin maailmat: joukkue maailma 3:n oliona

Emergentti materialismi (Niiniluoto 1990), yhteiskunnan ontologinen kerrostuminen (Parsons): ylempi taso "emergeituu" alemman tason aineksista muttei palaudu yksinomaan niihin.

Ontologisten tasojen keskinäinen vuorovaikutus.

Sosiaalinen ontologia: atomismi vs. holismi

- Atomismi: joukkue on osiensa summa.
 - Ongelma: ei kykene selittämään, miksi huonommilla pelaajilla voi voittaa paremmat pelaajat.
- Holismi: joukkue on enemmän kuin osiensa summa.
 - Ongelma: kadottaa yksilön tuntevana, tahtovana, leikkivänä individinä.
- Kuinka voisimme ymmärtää joukkuetta ontologisesti niin, että samalla tunnustamme joukkueella potentiaalisesti olevan ”kausaalista voimaa yksilöidensä yli” (Hakkarainen 2014) mutta emme kadota yksilöä individinä?
- Kuinka voisimme puhua joukkueesta oliona ilman, että mystifioimme sitä ”emergentismiksi”?

Aristotelismin kritiikki: ihminen ei ole (vain) eläin

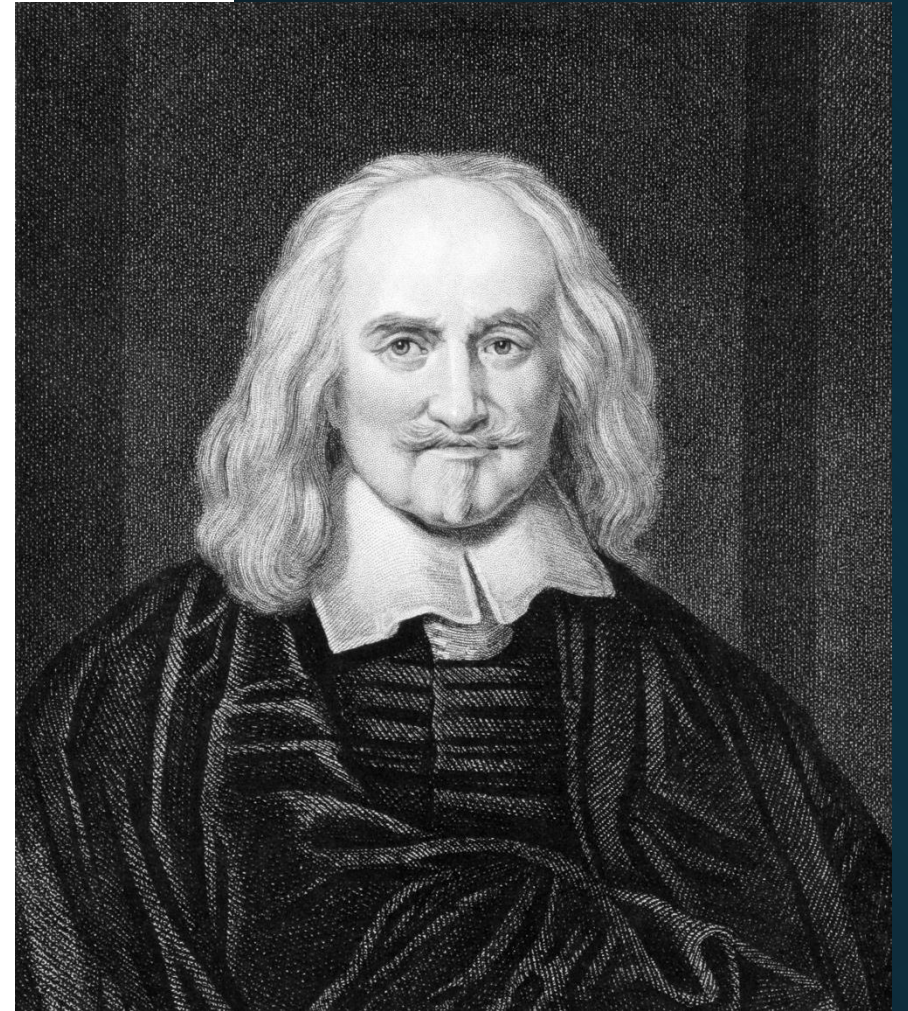
- Aristoteles: mehiläiset ja muurahaiset poliittisia eläimiä koska ne elävät yhteisössä.
- Hobbes: ihminen eroaa eläimestä, koska ihmisellä on puhekyky.
- Hobbes:
 - Ihminen kilpailee kunnian ja arvovallasta – toisin kuin eläimet.
 - kateus, viha, sota
 - Eläimillä yksityinen hyvä = yhteisön hyvä.
 - Ihminen kuvittelee olevansa muita viisaampi ja kykenevämpi hallitsemaan.
 - hajaannus ja sisällissota
 - Eläin ei erota oikeudenloukkausta ja vahinkoa toisistaan.
 - Eläimillä sopu luonnollista; ihmisellä keinotekoisia.
- Autoritäärinen teoria perustuu oletukseen, että **ihminen on ”paha”, ongelmallinen ja dynaaminen olento.** (Vrt. anarkistinen, esim. liberalistinen, teoria, joka olettaa ihmisen ”hyväksi” ja suuntautuu siten valtiointerventiota vastaan.)

Thomas Hobbes

”Ja vaikka joukko olisi kuinka suuri, niin jos kunkin toimintaa ohjaavat omat arvostelmat ja omat mieltymykset, he eivät voi odottaa siitä puolustusta eivätkä suojaa, eivät yhteistä vihollista vastaan eivätkä toistensa vääryyksiä vastaan. Sillä kun he ovat eri mieltä voimansa parhaasta käytöstä, he eivät auta toisiaan, vaan estävät, ja keskinäisellä vastustuksella he **vähentävät voimansa olemattomiin.**” (Hobbes, *Leviathan*)

Sisältääkö Hobbesin ajatus emergentismin siemenen?

Olennaista: ihmisyhteisö – olemassa olevana ontologisena oliona – on keinotekoinen järjestely!

The Reasons Behind Valverde and Tchouameni's Fight and What Happens Next

Tensions at Real Madrid have been simmering for months.

Andrew Headspeath | May 8, 2026

Add us as a preferred source

Federico Valverde and Aurélien Tchouaméni got into a fight on Thursday. | Oscar J. Bar Images

Aurelien Tchouameni and Federico Valverde: Real Madrid players hold crisis meeting after training ground fight sees Valverde sent to hospital

Real Madrid executives and players held a crisis meeting after Federico Valverde taken to hospital after incident with Aurelien Tchouameni days before Clasico against Barcelona; Valverde admits "incident" with team-mate but says "small cut" occurred when he "accidentally hit a table"

Kaveh Solhekol
Chief Correspondent

Friday 8 May 2026 16:33, UK

Platon:
Valtiomiestaitoa on eri
sielujen luonteiden ja
ominaisuuksien
tuntemus.

Joukkue poliittisena yhteisönä

- Jalkapallopele on konflikti, jossa taistellaan arvovallasta, kunnian ja lopuksi **materiaalisista ja taloudellisista resursseista**. (Leikki olisi jotain tällaiselle kamppailulle vastakkaista.)
- Joukkueen pelaajat eivät kykene ratkaisemaan keskinäisiä ristiriitoja ilman poliittista auktoriteettia. ”Kukaan ei voi toimia tuomarina omassa asiassaan” (Hobbes).
- Seurauksena on ”**yhteiskuntasopimus**”, jossa pelaajat luopuvat tietyistä oikeuksistaan ja myöntävät vallan poliittiselle auktoriteetille, useimmiten päävalmentajalle.
- Valmentajan valta perustuu suojeluun: *protego ergo obligo*, suojelen siis velvoitan.
- ”Ilman suojelun ja kuuliaisuuden yhteenkuuluvuutta ei alistamista ja alistumista eikä mielekästä legitimizeettiä tai legaalisuutta voi ylipäätään olla olemassa. *Protego ergo obligo* [suojelen, siis velvoitan] on valtion *cogito ergo sum*, ja valtio-oppi, joka ei tule systemaattisesti tietoiseksi tästä periaatteesta, jää vaillinaiseksi ja fragmentaariseksi.” (Carl Schmitt)

Yhteiskuntasopimuksen luonteesta

- Valmentajan valta on peräisin **pelaajilta**. Peliä pelaavat pelaajat, jotka *totaalisen urheilun* armottomassa kilpailussa tarvitsevat suojelua ulkoista vihollista vastaan.
- Yhteiskuntasopimuksen muodostuminen ei ole ”konkreettinen” tilaisuus tai tapahtuma, vaan ennemmin sopimus kuvaa valmentajan vallan olemusta ja legitimizeettiä.
- Kyse on myös vastavuoroisesta prosessista (maailma 2:n ja maailma 3:n vuorovaikutus).
- Sopimus ei ole staattinen eikä tasalaatuinen vaan siihen vaikuttaa mm.
 - Suojelun tarve.
 - Ryhmän heterogeenisyys vs. homogeenisyys.

Ernstfall: ”vakava tilanne”

- Carl Schmittin käsite – leikin negaatio.
- *Ernstfall* kuvaa konfliktitilannetta tai konfliktin uhkaa, jossa poliittisen yhteisön **eksistenssi on uhattuna**.
- Vihollisen aiheuttamalla uhkalla on aina sisäpoliittinen ulottuvuus: se siirtää sivuun yhteisön sisäiset, intensiivisyydeltään pienemmät antagonismit.
- Ulkoinen, välitön uhka, perustelee suoran vallankäytön.
- ”Suvereeni on se, joka päättää poikkeustilasta.” Valmentajan valta on absoluuttista, mutta samalla vallan oikeutus kumpuaa ”kansasta”, pelaajista ja heidän suojelun tarpeestaan.

Turvallistamisen seurauksia

Valtioteoriassa turvallistamisen käsite (esim. Barry Buzan) tarkoittaa (retorista) siirtoa, operaatiota, jossa yhteisö kollektiivisesti aseistautuu ulkoista uhkaa vastaan. Se usein lakkauttaa sisäpolitiikan ja suuntaa yhteisön ulkopuolista vihollista vastaan.

Moderni jalkapallojoukkue elää jatkuvassa ”turvallistamisen” paineessa. Seuraava peli, konflikti, vihollinen on aina eriateinen uhka omalle olemassaololle kilpailujärjestelmässä.

Imperatiivi: yhteisö syöksee ulos heterogeenisen aineksensa homogeenisyyden nimissä. Pluralismi ei voi vallita ryhmän sisällä vaan ilmenee joukkueiden välillä.

- Joukkue perustuu suvereeniin kansanvaltaan, ei suvereeniin yksilöön.

Riski? Valmentaja ajautuu turvallistamisen kierteeseen ja vallankäyttö muuttuu despoottiseksi. ”Sota on rauhaa” ⇒ orwellilainen totalitarismi.

Jalkapallo konfliktina – pääkohdat:

1. Jalkapallopeli on konfliktikäyttäytymistä, jolla ratkaistaan eturistiriita pelin voitosta (ja siitä seuraavista resursseista). Konflikti on **eksistentiaalinen kysymys**, koska yhteisön olemassaolo voi tulla uhatuksi tappion myötä.
2. Ihminen on paha, dynaaminen ja egoistinen. Pelaajien omat intressit ja mieltymykset ovat ristiriidassa joukkueen hyvän kanssa.
3. Tarve suojelulle (sisäinen/ulkoinen) on valmentajan ja joukkueinstituution perusta. **Yhteiskuntasopimus** perustuu periaatteeseen ***Protego ergo oblige***.
4. Ulkoinen uhka (konflikti) määrittää yhteisöä ja valmentajan valtaa.

Mitä tämä (voisi) tarkoittaa käytännön valmennuksen kannalta?

- Minkälainen ”yhteiskuntasopimus” vallitsee omassa toimintaympäristössäsi ja kuinka se on muodostunut?
 - Mikä on suojelun tarve nyt? Entä viiden vuoden päästä? Etenkin junioritoiminnassa on keskeistä ymmärtää aikajänne.
 - Kuinka seuraorganisaatio ja -kulttuuri vaikuttavat valmentajan valtaan suhteessa pelaajiin? Entä onko pelaajamassasi lähtökohtaisesti heterogeeninen vai homogeeninen? Vallitseeko ryhmässä jo ”yleistahto” (Rousseu)?
 - Schmitt: ”sopimus olettaa eroavaisuuden ja vastakkainasettelun olemassaolon”. Entä jos sellaista ei ole alkuunkaan?
 - Valmentaja voi itse vaikuttaa siihen, millainen ”yhteiskuntasopimus” toiminnassa vallitsee? (Maailma 2:n ja maailma 3:n vuorovaikutus!)
 - Onko vallankäyttösi riittävää joukkueen sisäisen rauhan ja ulkoisen puolustuksen kannalta? (Hobbes: yhteiskunnan hajoamista edistää valtatyhjiö.) Sisäisiä konflikteja ei voi sivuuttaa ja sysätä yksilöiden ongelmiksi.
- Valmentamisen etiikka on johdettava konfliktista käsin. **Hyvä valmentaminen on nimenomaan vallankäyttöä.**

Kiitos!

Gradu: [Kamppailua kamppailun itsensä tähden: argumentti modernin jalkapallon raastavasta poliittisesta luonteesta](#)

Muita lähteitä:

Hakkarainen, J. (2014). Voittiko messi vai voittiko Barcelona?: Jalkapallojoukkueiden olemisen tavasta. Teoksessa: Saarinen, J. A. & Melan, M. (toim.) *Sokrateen syöksypusku: Jalkapallon filosofiaa*, s. 54–71. Jyväskylä. Docendo.

Hobbes, T. [1651] (2023). *Leviathan eli Kirkollisen ja valtiollisen yhteiskunnan aines, muoto ja valta* (Toinen, korjattu painos. Suom. Aho, T.). Tampere. Vastapaino.

Kokkonen, J. (2025). Protego ergo obligo – jalkapallovalmentaja suvereenina. *Liikunta & Tiede* 62, no. 3 (2025).

Niiniluoto, I. (1990). *Maailma, minä ja kulttuuri: Emergentin materialismin näkökulma*. Otava.

Schmitt, C. (2015). *Poliittisen käsite* (suom. Kuusterä, A. & Palmusaari, J.). Helsinki. Tutkijaliitto.

Yhteystiedot:

www.linkedin.com/in/kokkonen-juuso
juusokokkonen2@gmail.com

Blogikirjoituksia:

<https://juusokokkonen.fi>
<https://kuollutkulma.fi>